

Na osnovu člana 87 stav 5 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 44/2014) i člana 140 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 26. februara 2015. godine, donosi

PRAVILA DOKTORSKIH STUDIJA

1. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilima uređuje se organizacija i izvođenje doktorskih studija, upis na doktorske studije, način sprovođenja ispita i istraživačkog rada, postupak prijave i odbrane doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta, izdavanje diplome, postupak promocije doktora nauka odnosno zvanja doktora umjetnosti, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju doktorskih studija na Univerzitetu Crne Gore (u daljem tekstu: Univerzitet).

Član 2

Doktorskim studijama smatra se svaki studijski program koji daje pravo na sticanje diplome akademskog naziva doktora nauka/umjetnosti, u skladu sa Zakonom, Statutom Univerziteta i ovim pravilima.

Doktorske studije na Univerzitetu organizuju se i ostvaruju u skladu sa pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa kredita (u daljem tekstu: ECTS).

Član 3

Na pitanja koja se odnose na status, mirovanje prava i obaveza studenata i mobilnost studenata doktorskih studija, kao i na druga pravila studija koja nijesu uređena ovim pravilima, shodno se primjenjuju odredbe zakona, Statuta Univerziteta i pravila o studiranju na osnovnim studijama na Univerzitetu.

Naučno-istraživački rad koji je student obavljao na univerzitetu na kojem se ne primjenjuju pravila ECTS bodovanja za doktorske studije, vrednuje se u skladu sa ECTS pravilima matične institucije, u zavisnosti od vremena provedenog na drugom univerzitetu i rezultata relevantnih za izradu doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta.

Član 4

Nakon završetka doktorskih studija student:

- pokazuje sposobnost samostalnog istraživačkog rada u oblasti studija, te samostalnost primjene vještina i metoda istraživanja u svojoj oblasti;
- pokazuje sposobnost sintetizovanja, eksplikacije, oblikovanja, primjenjivanja, dizajniranja, implementacije i prihvatanja procesa zasnovanih na nauci i umjetnosti;
- originalnim istraživanjem doprinosi proširenju granica znanja naučnim/umjetničkim radom, čiji neki djelovi zaslužuju objavu u domaćim i međunarodno referentnim publikacijama;
- sposoban je za kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih i kompleksnih ideja;
- promoviše, u akademskom i profesionalnom kontekstu, tehnološki, društveni ili kulturni napredak u društvu zasnovanom na znanju.

Član 5

Na doktorskim studijama za sticanje diplome akademskog naziva doktora nauka ili zvanja doktora umjetnosti, stiče se obrazovanje iz naučnih/umjetničkih oblasti studija učešćem u nastavi, naučno-istraživačkom odnosno umjetničko-istraživačkom radu i samostalnom realizacijom istraživanja.

Na kraju studija, uz stečenu diplomu doktora nauka/umjetnosti, izdaje se i dopuna diplome (*Supplement*) radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

U slučaju interdisciplinarnih i multidisciplinarnih studijskih programa, naučne nazive utvrđuje Senat, na prijedlog Centra za doktorske studije, prilikom osnivanja studijskog programa doktorskih studija, koji se dostavlja na akreditaciju.

Prilikom formulisanja naučnih naziva iz stava 3 ovog člana, koriste se kombinacija cjeline ili dijelova dvije najvažnije naučne oblasti koje čine doktorski program.

2. ORGANIZACIJA DOKTORSKIH STUDIJA

Organizator doktorskih studija

Član 6

Univerzitet organizuje i izvodi doktorske studije iz naučnih/umjetničkih oblasti za koje je akreditovan (u daljem tekstu: organizator studija).

Univerzitet organizuje doktorske studije i omogućava sticanje doktorata nauka/umjetnosti iz interdisciplinarnih i multidisciplinarnih naučnih/umjetničkih oblasti.

U izvođenju interdisciplinarnih i multidisciplinarnih doktorskih studija Univerzitet može organizovati seminare, kurseve, ljetnje škole i druge oblike izvođenja nastave.

Realizacija doktorskih studija

Član 7

Za realizaciju doktorskih studija na Univerzitetu osniva se Centar za doktorske studije, kao unutrašnja jedinica Univerziteta.

Centar za doktorske studije djeluje u funkciji poboljšanja kvaliteta doktorskih studija, veće međunarodne prepoznatljivosti Univerziteta u okviru evropskog istraživačkog prostora i oblasti visokog obrazovanja i pospešivanja multidisciplinarnog pristupa doktorskim studijama, u smislu funkcionalizacije i povezivanja sa privredom i društvom.

Centar za doktorske studije:

- 1) predlaže Senatu strategiju razvoja doktorskih studija;
- 2) definiše oblasti doktorskih studija;
- 3) organizuje nastavu iz doktorskih studija;
- 4) odobrava plan rada i angažovanje nastavnika na doktorskim studijama i prati realizaciju doktorskih studija;
- 5) definiše tekst konkursa za upis u prvu godinu doktorskih studija;
- 6) prati i analizira prolaznost studenata i predlaže upisnu kvotu i visinu školarine;
- 7) stara se o ispunjenosti uslova rada doktorskih studija, po normativima i standardima za akreditaciju doktorskih studija;
- 8) podstiče, organizuje i ostvaruje istraživačke poduhvate multidisciplinarnog karaktera;
- 9) učestvuje u realizaciji zajedničkih projekata sa domaćim i stranim partnerima Univerziteta i daje inicijative za uspostavljanje bilateralnih i multilateralnih oblika saradnje;
- 10) organizuje naučne skupove, seminare i savjetovanja;
- 11) promovira doktorske studije;
- 12) donosi godišnji program rada Centra;
- 13) donosi pravilnik o radu Centra;

- 14) propisuje formu obrazaca za sve faze postupka prijave i odbrane doktorske disertacije , odnosno dokorskog umjetničkog projekta;
- 15) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim pravilima.

Centar za doktorske studije neposredno organizuje multidisciplinarnе doktorske studije i posebne oblike studija za inovaciju znanja iz multidisciplinarnih naučnih/umjetničkih oblasti. Univerzitet može povjeriti pojedine poslove organizovanja multidisciplinarnih studija nekoj od svojih organizacionih jedinica, u skladu sa planiranim programom studija.

Član 8

U Centru za doktorske studije formira se Odbor za doktorske studije, kao stručno tijelo, koji upravlja doktorskim studijama i odgovoran je za postupak samovrednovanja, kontinuirano praćenje, osiguranje i unapređenje kvaliteta.

Odbor ima predsjednika i deset članova, koje imenuje Senat, na prijedlog rektora, iz reda zaposlenih sa akademskim i naučnim zvanjem na Univerzitetu, iz različitih naučnih i umjetničkih oblasti.

Predsjednik Odbora za doktorske studije je rukovodilac Centra za doktorske studije, po funkciji.

Odbor razmatra sva pitanja koja se odnose na organizaciju doktorskih studija i tok studiranja, planove i programe doktorskih studija i predlaže odluke koje donosi Senat, a u vezi su sa sprovođenjem doktorskih studija.

Odbor daje mišljenje Senatu u postupku osnivanja studijskog programa doktorskih studija.

Odbor odlučuje o svim pitanjima tajnim glasanjem, većinom glasova ukupnog broja članova Odbora.

Član 9

Organizaciona jedinica Univerziteta na kojoj se realizuju doktorske studije ima Komisiju za doktorske studije, koju imenuje Vijeće organizacione jedinice, na prijedlog dekana.

Komisija za doktorske studije pruža stručnu pomoć u organizovanju i vođenju doktorskih studija na nivou organizacione jedinice.

Izvođenje doktorskih studija

Član 10

Doktorske studije mogu se organizovati i na stranom jeziku.

Član 11

Doktorska disertacija odnosno doktorski umjetnički projekat izrađuje se i brani na jeziku na kojem se realizuje studijski program doktorskih studija.

Doktorska disertacija se može napisati i braniti na engleskom jeziku i ako se doktorske studije ne realizuju na engleskom jeziku, pod uslovom da studijski program to omogućava i da članovi komisije za ocjenu i odbranu vladaju tim jezikom, pri čemu se pravi prošireni apstrakt na službenom jeziku u obimu od najmanje 10, a ne više od 25 strana u formatu A4 ili adekvatnom obimu u drugom formatu.

Izveštaji, ocjena i druga dokumentacija, kao i doktorska disertacija odnosno doktorski umjetnički projekat, pišu se na službenom jeziku i na engleskom jeziku ako je lice koje se ne služi službenim jezikom član komisije i učestvuje u postupku prijave, izrade ili odbrane doktorske disertacije kao završnog dijela studijskog programa koji se realizuje na službenom jeziku. Izuzetno, na engleskom jeziku može biti napisan i samo rezime doktorske disertacije u obimu od najmanje 10, a ne više od 25 strana, u formatu A4 ili adekvatnom obimu u drugom formatu.

Član 12

Prilikom odbrane doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta organizator studija stara se da budu obezbijeđeni uslovi za međusobno razumijevanje svih učesnika u odbrani disertacije, kao i praćenje i razumijevanje javne odbrane doktorske disertacije kojoj prisustvuju druga zainteresovana lica.

Trajanje doktorskih studija

Član 13

Doktorske studije traju tri studijske godine (šest semestara), odnosno obim studijskog programa ovih studija iznosi 180 ECTS kredita.

Studijski program doktorskih studija podijeljen je na studijske godine i semestre.

Obim studijskog programa iznosi 60 ECTS kredita u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS kredita u jednom semestru.

Struktura studijskog programa

Član 14

Studijski program doktorskih studija čine:

- studijske oblasti, podoblasti i discipline,
- obavezni moduli/predmeti (kursevi),
- izborni moduli/predmeti (kursevi),
- istraživački, terenski i praktični rad, i
- ishodi učenja.

Član 15

Studijski program doktorskih studija sadrži opšte i posebne uslove koje student mora da zadovolji za sticanje određenog znanja, i to:

1. prikaz predmeta (kurseva) sistematizovanih po: studijskim godinama, semestrima i pripadnosti obavezanim zajedničkim predmetima (naučna baza, fundamentalni i stručni predmeti), izbornim stručnim predmetima i slobodnim izbornim predmetima;
2. broj ECTS kredita za svaki predmet (kurs);
3. prikaz organizacije i oblika nastave (predavanja, seminari, istraživački, umjetnički, terenski i praktični rad);
4. fond časova aktivne nastave;
5. prikaz strukture doktorske disertacije sa brojem ECTS kredita i planiranim terminima za početak i završetak njene izrade.

Realizacija studijskog programa i nastave

Član 16

Studijska godina organizuje se u dva semestra: zimskom i ljetnjem.

Studijski program doktorskih studija realizuje se kroz:

- a) nastavu,
- b) naučno-istraživački odnosno umjetnički rad, i
- c) izradu i odbranu doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta.

Član 17

Nastavni proces se izvodi kroz predavanja, seminare, konsultacije i druge utvrđene oblike nastave.

Realizacija studijskog programa odnosno nastave počinje, po pravilu, u zimskom semestru studijske godine, a može početi i u ljetnjem semestru u skladu sa odlukom Senata, na prijedlog Centra za doktorske studije.

Nastava se izvodi ukoliko na jednom predmetu ima tri ili više studenata.

Konsultativna (mentorska) nastava se izvodi ukoliko predmet sluša manje od tri studenta ili ako je ovakav vid nastave nužno organizovati zbog prirode (karaktera) studija/predmeta.

Odluku o načinu izvođenja nastave koja će se organizovati donosi Vijeće organizacione jedinice Univerziteta.

Nastavu na doktorskim studijama može izvoditi akademsko osoblje sa akademskim zvanjem, koje ima odgovarajuće rezultate u oblasti koju predaje.

Član 18

Studijski program doktorskih studija realizuje se na sljedeći način:

- u I semestru kroz četiri predmeta;
- u II semestru kroz jedan predmet i rad na istraživanju od značaja za doktorsku tezu (polazna istraživanja);
- u III, IV i V semestru kroz obavljanje istraživačkog rada;
- u VI semestru kroz pripremu i odbranu doktorske disertacije.

Nastava u I i II semestru se organizuje u rasponu od 12 do 20 sati sedmično tokom 16 (15+1) sedmica nastave i konsultacija, u skladu sa utvrđenim nastavnim planom i programom.

Ispiti se vrednuju sa najviše 40 ECTS kredita.

Doktorska disertacija vrednuje se sa najviše 140 ECTS kredita, od čega se za polazna istraživanja dodjeljuje najviše 20 ECTS kredita, za prijavu i izradu teze najviše 90 ECTS kredita, a za pripremu i odbranu doktorske disertacije najviše 30 ECTS kredita.

Član 19

Nastavni predmeti po obimu, sadržaju i načinu realizacije odnosno oblicima nastave, kao i obaveze studenta, definišu se studijskim programom doktorskih studija.

Naučna odnosno umjetnička istraživanja podrazumijevaju objavljivanje ostvarenih naučnih rezultata u naučnim časopisima i prezentaciju na međunarodnim naučnim skupovima, odnosno prezentaciju ostvarenih umjetničkih rezultata na način umjetničke komunikacije sa javnošću uobičajen za pojedine oblike umjetnosti.

Polaznim istraživanjima u vezi sa doktorskom disertacijom student se bavi u cilju pripreme za izradu doktorske disertacije.

Polazna istraživanja student može da prijavi nakon položenih svih ispita.

Polazna istraživanja i naučno-istraživački rad za doktorsku tezu student obavlja pod nadzorom mentora, a rezultati istraživačkog rada objavljuju se u naučnim i stručnim časopisima.

Član 20

Doktorska disertacija odnosno doktorski umjetnički pojekat je završni dio studijskog programa doktorskih studija.

Doktorska disertacija odnosno doktorski umjetnički pojekat je originalan naučni rad odnosno izvorni inovativni umjetnički projekat studenta doktorskih studija u određenoj naučnoj ili interdisciplinarnoj ili

multidisciplinarnoj oblasti odnosno umjetnosti, kojim se daje novi naučni odnosno umjetnički rezultat i doprinosi razvoju naučne misli odnosno umjetnosti.

Sticanje doktorata umjetnosti i postupak realizacije doktorskog umjetničkog projekta bliže se uređuje posebnim aktom Senata, na prijedlog Centra za doktorske studije i uz mišljenje fakulteta iz oblasti umjetnosti.

Član 21

Znanje, sposobnosti i vještine studenta prate se i vrednuju tokom nastave, a konačna ocjena se utvrđuje na ispitu. Ispit se polaže nakon odslušanog predavanja, odnosno nakon svih izvršenih nastavnih obaveza propisanih nastavnim planom i programom studija. Istraživački rad se vrednuje kroz svaku pojedinačnu aktivnost studenta utvrđenu ovim pravilima i nastavnim programom i one su izražene kroz ECTS kredite.

Član 22

Odbijenu doktorsku disertaciju kandidat ne može ponovo prijaviti.

3. UPIS NA DOKTORSKE STUDIJE

Član 23

Upis na doktorske studije vrši se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Centar za doktorske studije, u skladu sa licencom.

Upravni odbor Univerziteta, na prijedlog Senata, uz prethodno mišljenje Centra za doktorske studije i vijeća organizacionih jedinica Univerziteta, utvrđuje broj studenata za upis na studijske programe doktorskih studija.

Konkurs se objavljuje u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori i na sajtu Univerziteta.

Konkurs se, po pravilu, objavljuje najkasnije dva mjeseca prije početka studijske godine.

Konkurs sadrži broj studenata za upis, minimalni broj kandidata za koje će se organizovati studij, uslove upisa, naziv studijskog programa i rokove za upis.

Član 24

Pravo prijave na konkurs za upis na doktorske studije imaju kandidati koji su stekli diplomu akademskog naziva magistra iz odgovarajuće oblasti nauka/umjetnosti, odnosno akademsku diplomu regulisanih profesija nakon stečenih najmanje 300 ECTS kredita.

Kandidat za upis dužan je podnijeti prijavu i dokaze o ispunjavanju uslova.

Za upis na doktorske studije neophodno je znanje jednog svjetskog jezika.

Član 25

Upis se vrši na konkurentskoj osnovi u skladu sa prosječnom ocjenom na prethodnom nivou studija, nakon sprovedenog postupka rangiranja. Kandidati sa istom prosječnom ocjenom imaju pravo upisa pod jednakim uslovima.

Stranac se može upisati na studijski program doktorskih studija pod istim uslovima i po istim kriterijumima kao i crnogorski državljanin, uz prethodnu nostrifikaciju diplome ranije završenog ciklusa/stepena/nivoa studija.

Postupak rangiranja sprovodi komisija za doktorske studije na organizacionoj jedinici Univerziteta.

Kandidat koji smatra da postupak rangiranja nije pravilno sproveden, ima pravo prigovora Vijeću organizacione jedinice.

Odluka Vijeća iz stava 5 ovog člana je konačna.

Kandidat koji je ostvario pravo na upis, a u predviđenom roku nije izvršio upis, gubi to pravo, a umjesto njega pravo na upis stiže sljedeći kvalifikovani kandidat na rang listi.

Senat verifikuje odluke o upisu, na osnovu saglasnosti Centra za doktorske studije.

Član 26

Pravo upisa na interdisciplinarnu ili multidisciplinarnu studijsku program doktorskih studija koje organizuje Univerzitet, imaju kandidati koji su ispunili uslove iz člana 24 ovih pravila na jednom od studijskih programa magistarskih studija koji su uključeni u realizaciju interdisciplinarnog ili multidisciplinarnog programa doktorskih studija.

Član 27

Izvođenje zajedničkog studijskog programa doktorskih studija sa drugim ustanovama visokog obrazovanja, iz naučnih odnosno umjetničkih oblasti za koje su matične organizacione jedinice Univerziteta, podrazumijeva akreditovane studijske programe iz iste naučne/umjetničke oblasti i zaključen sporazum univerziteta o uslovima i načinu organizovanja zajedničkih studija.

Na organizaciju, uslove za upis kandidata i druga pitanja koja se odnose na realizaciju zajedničkog studijskog programa doktorskih studija shodno se primjenjuje odredbe ovih pravila.

Član 28

Student zaključuje sa Univerzitetom ugovor o studiranju, kojim se bliže utvrđuju njihova međusobna prava i obaveze i visina školarine.

4. PRIJAVA DOKTORSKE TEZE I ODBRANA DOKTORSKE DISERTACIJE

Mentor

Član 29

Vijeće organizacione jedinice Univerziteta predlaže Centru za doktorske studije kandidata za mentora.

Senat, na prijedlog Centra za doktorske studije, određuje studentu mentora prilikom upisa u II semestar.

Mentor se, po pravilu, određuje iz reda vanrednih i redovnih profesora, odnosno viših naučnih saradnika i naučnih savjetnika, uže naučne/umjetničke oblasti doktorske disertacije, angažovanih na realizaciji studijskog programa doktorskih studija.

Pored uslova iz stava 3 ovog člana, mentor mora da ispunjava i sljedeće dopunske uslove:

- 1) Za područje prirodno-matematičkih, medicinskih, tehničko-tehnoloških i poljoprivrednih nauka za mentora može biti imenovano lice iz stava 3 ovog člana koje ima najmanje pet originalnih naučnih radova u časopisima sa SCI/SCIE liste;
- 2) Za područje društvenih i humanističkih nauka za mentora može biti imenovano lice iz stava 3 ovog člana koje ima najmanje tri originalna naučna rada u časopisima sa SSCI ili A&HCI liste.

Uslov iz tačke 2) smatra se ispunjenim ukoliko lice ima najmanje jedan originalni naučni rad u časopisima sa SSCI ili A&HCI liste, a za svaki preostali pojedinačni rad u časopisu sa SCI/SCIE, SSCI ili A&HCI liste, koji su uslov za mentora u oblasti društvenih i humanističkih nauka, oblasti društvene geografije i turizma i oblasti arhitekture, zamjenu sa dva rada koja su objavljena u časopisima koji se nalaze u Scopus bazi.

3) Za oblast umjetnosti za mentora može biti imenovano lice koje ima najmanje pet reprezentativnih referenci koje su utvrđene kao uslov za izbor u akademsko zvanje na Univerzitetu.

U slučaju multidisciplinarnosti teme studentu se može odrediti najviše jedan dodatni mentor (komentori).

Član 30

Mentor može istovremeno da vodi najviše tri studenta.

Član 31

Mentor za izradu doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta dužan je da pomaže studentu pri izboru metoda naučno-istraživačkog odnosno umjetničko-istraživačkog rada, literature, pripremi strukture rada, u definisanju istraživačkih aktivnosti i planiranju vremenskog okvira za istraživanja na osnovu kojeg se može pratiti napredak studenta, kao i da mu pruža drugu stručnu pomoć.

Prijava doktorske teze

Član 32

Student stiče pravo da prijavi doktorsku tezu tokom drugog semestra.

Doktorska teza može da se izabere iz naučne/umjetničke oblasti izabranog studijskog programa.

Postupak izrade dokorskog umjetničkog projekta bliže se uređuje posebnim aktom Senata, na prijedlog fakulteta iz oblasti umjetnosti.

Član 33

U II semestru mentor podnosi Vijeću organizacione jedinice Univerziteta izvještaj o radu studenta na sprovedenom istraživanju i postignutim rezultatima.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana Vijeće organizacione jedinice Univerziteta, uz svoje mišljenje, dostavlja na saglasnost Centru za doktorske studije. Ukoliko je mišljenje Centra za doktorske studije negativno, izvještaj se vraća na dopunu.

U dogovoru sa mentorom, nakon položenih ispita i sprovedinih polaznih istraživanja, student definiše radni naziv doktorske teze.

Za izabranu temu doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta student podnosi prijavu Vijeću organizacione jedinice Univerziteta.

Prijava doktorske teze treba da sadrži: biografiju, radni naslov teze, uži istraživački domen, metodološki pristup, ciljeve i očekivane naučne rezultate koji se disertacijom žele postići, odnosno naučno-stručni i umjetnički doprinos.

Član 34

Na osnovu podnesene prijave, Vijeće organizacione jedinice Univerziteta predlaže sastav komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata.

Senat, na prijedlog Centra za doktorske studije, imenuje komisiju za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata.

Komisija ima, po pravilu, tri člana, od kojih je jedan član mentor. Članovi komisije moraju biti iz naučne/umjetničke oblasti iz koje se doktorska teza predlaže.

Prezentacija istraživanja

Član 35

Student je obavezan da pred komisijom za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata javno obrazloži ciljeve i očekivane rezultate, odnosno izloži istraživački program sa uslovima za uspješan završetak teze, u roku od 30 dana od dana imenovanja komisije.

Komisija podnosi izvještaj koji sadrži ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata Vijeću organizacione jedinice Univerziteta, u roku od 45 dana od dana javnog izlaganja studenta.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana Vijeće organizacione jedinice Univerziteta, uz svoje mišljenje, dostavlja Centru za doktorske studije.

Prijedlog Centra za doktorske studije o ocjeni podobnosti doktorske teze i kandidata dostavlja se Senatu.

Član 36

Na osnovu odluke Senata o prihvatanju podobnosti doktorske teze i kandidata, student stiče pravo da upiše III semestar i nastavi rad na izradi doktorske disertacije.

Član 37

Mentor je dužan da pregleda doktorsku disertaciju odnosno doktorski umjetnički projekat u roku od 90 dana od dana prijema rada i odluči o davanju pisane saglasnosti da je student može predati na ocjenu.

Ukoliko mentor bez opravdanog razloga u dužem vremenskom periodu ne ispunjava svoje obveze ili iz opravdanih razloga nije u mogućnosti da ih obavlja, kandidat odnosno Vijeće može inicirati promjenu mentora.

Član 38

Student stiče pravo da preda doktorsku disertaciju nakon ovjerenog V semestra.

Prilikom predaje doktorske disertacije student treba da, kao prvi autor, ima objavljen rad sa rezultatima teze u časopisu sa SCI/SCIE liste, kada je doktorat iz prirodno-matematičkih, medicinskih, tehničko-tehnoloških i poljoprivrednih nauka, odnosno jedan rad sa rezultatima teze u časopisu sa SSCI ili A&HCI liste, kada je doktorat iz oblasti društvenih i humanističkih nauka.

U prelaznom periodu svaki pojedinačni rad u časopisu sa SCI/SCIE odnosno SSCI ili A&HCI liste koji su uslov za društvene i humanističke nauke, oblast društvene geografije i turizma i oblast arhitekture, može se zamijeniti jednim radom iz kategorije međunarodnih časopisa. U tom slučaju, student prilaže dokaz da se časopis u kome je objavio rad nalazi u traženoj kategoriji časopisa.

Izgled i sadržina doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta

Član 39

Doktorska disertacija treba da bude korektno jezički, stilski i tehnički napisana i oblikovana u skladu sa savremenim postupcima, tehnikom i tehnologijom izrade publikacija u oblasti naučnog odnosno umjetničkog rada.

Forma, sadržina i uputstvo za oblikovanje doktorske disertacije dati su u prilogu i čine sastavni dio ovih pravila.

Član 40

Doktorska disertacija dostavlja se u sedam primjeraka, od kojih se jedan primjerak dostavlja Univerzitetskoj biblioteci u štampanoj, a jedan primjerak u elektronskoj formi.

Elektronska verzija doktorske disertacije predaje se sa sadržajem identičnim štampanoj disertaciji u PDF/A formatu, radi pohranjivanja u Digitalni arhiv Univerziteta.

Dokumentacija obavezno sadrži i skenirane popunjene i potpisane izjave date kao prilog Uputstva za formiranje repozitorijuma doktorskih disertacija.

Član 41

Nakon prijema doktorske disertacije, Vijeće organizacione jedinice Univerziteta utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz člana 38 ovih pravila i predlaže komisiju za ocjenu doktorske disertacije.

Senat, na prijedlog Centra za doktorske studije, imenuje komisiju za ocjenu doktorske disertacije.

Komisija ima najmanje tri člana, od kojih najmanje jedan nije u radnom odnosu na Univerzitetu. Članovi komisije moraju biti iz naučne/umjetničke oblasti iz koje se brani doktorska disertacija.

Komisija je dužna da Vijeću organizacione jedinice podnese izvještaj koji sadrži ocjenu doktorske disertacije, u roku od 45 dana od imenovanja komisije.

Član komisije može izdvojiti svoje mišljenje od mišljenja većine članova komisije, koje je dužan da potpiše i obrazloži u pisanoj formi. Izdvojeno mišljenje je sastavni dio izvještaja komisije.

Član 42

Po prijemu izvještaja komisije iz člana 41 ovih pravila, organizaciona jedinica Univerziteta objavljuje na svojoj oglasnoj tabli, oglasnoj tabli Univerziteta i u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori da se izvještaj komisije i doktorska disertacija stavljaju na uvid javnosti.

Obavještenje sadrži: ime i prezime kandidata, ustanovu u kojoj je kandidat zaposlen, naziv doktorske disertacije, sastav komisija za pregled i ocjenu disertacije, mjesto i vrijeme za pregled disertacije.

Doktorska disertacija i izvještaj o ocjeni disertacije daju se na uvid javnosti 30 dana.

Član 43

Po isteku roka iz člana 42 stav 3 ovih pravila, Vijeće organizacione jedinice Univerziteta razmatra izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije i dostavljene primjedbe od strane javnosti i predlaže da se disertacija prihvati, odbije ili vrati na dopunu, odnosno izmjenu.

Prije odlučivanja na Senatu, izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije razmatra Centar za doktorske studije. Ako Centar ne da pozitivno mišljenje o ocjeni doktorske disertacije odnosno dokorskog umjetničkog projekta i smatra da nijesu ispunjeni uslovi za davanje saglasnosti, obavezan je da obrazloži takvu odluku i da navede razloge zbog kojih nije dato pozitivno mišljenje.

Ukoliko Senat vrati disertaciju na dopunu, odnosno izmjenu, a kandidat u roku od šest mjeseci od dana prijema obavještenja o takvoj odluci ne postupi po primjedbama i sugestijama, Senat donosi odluku kojom se obustavlja postupak za sticanje akademskog naziva doktora nauka/umjetnosti.

Obrana doktorske disertacije

Član 44

Donošenjem odluke o prihvatanju doktorske disertacije, Senat uz mišljenje Centra za doktorske studije, na prijedlog Vijeća organizacione jedinice Univerziteta, imenuje komisiju za odbranu doktorske disertacije.

Javna odbrana se organizuje najkasnije 30 dana od dana imenovanja komisije iz stava 1 ovog člana, s tim što komisija prethodno utvrđuje mjesto, dan i čas odbrane disertacije.

Komisija iz stava 1 ovog člana ima najmanje tri člana, od kojih najmanje jedan nije u radnom odnosu na Univerzitetu. Članovi komisije moraju biti iz naučne/umjetničke oblasti iz koje se brani doktorska disertacija.

Vijeće organizacione jedinice Univerziteta obavještava javnost o odbrani doktorske disertacije preko svoje oglasne table, oglasne table Univerziteta i saopštenjem u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori.

Obavještenje o odbrani sadrži: ime i prezime kandidata, naziv doktorske disertacije, sastav komisije za odbranu, mjesto i vrijeme odbrane disertacije.

Član 45

Odbrana doktorske disertacije pred komisijom ima sljedeći tok: predsjednik komisije iznosi podatke i informacije o doktorandu i daje kratki prikaz rada, nakon čega doktorand iznosi kraći rezime, rezultate i zaključke do kojih je došao, a zatim članovi komisije postavljaju pitanja.

Komisija za odbranu doktorske disertacije, nakon sprovedenog postupka, donosi odluku da li je doktorand odbranio ili nije odbranio doktorsku disertaciju.

Predsjednik komisije saopštava odluku i javno proglašava odbranu.

O toku odbrane doktorske disertacije vodi se zapisnik koji potpisuju članovi komisije i zapisničar.

Član 46

Komisija za odbranu doktorske disertacije podnosi Senatu izvještaj o toku i rezultatu odbrane doktorske disertacije.

Član 47

Doktorska disertacija je javna i može se objaviti nakon odbrane.

5. PROMOCIJA DOKTORA NAUKA

Član 48

Diploma o stečenom akademskom nazivu doktora nauka/umjetnosti uručuje se prilikom javnog svečanog proglašavanja kandidata za doktora nauka/umjetnosti.

Promociju doktora nauka/umjetnosti i uručivanje diplome obavlja rektor Univerziteta.

Promociji doktora nauka/umjetnosti prisustvuju dekani, odnosno direktori organizacionih jedinica Univerziteta, mentori kandidata i članovi komisija za odbranu doktorskih disertacija.

Član 49

Dekan organizacione jedinice Univerziteta saopštava biografiju kandidata, njegovu stručnu, naučnu i društvenu aktivnost, stav komisije za odbranu doktorske disertacije i datum odbrane.

Mentor, odnosno član komisije za odbranu doktorske disertacije saopštava naziv i sadržinu disertacije, kao i naučne rezultate do kojih je kandidat došao u toku rada na disertaciji.

Član 50

Promocija doktora nauka završava se konstatacijom rektora Univerziteta da su ispunjeni svi uslovi za proglašenje kandidata za doktora određene oblasti nauka/umjetnosti i uručivanjem diplome.

Član 51

Doktorandi koji su odbranili doktorsku disertaciju upisuju se u Knjigu doktora nauka/umjetnosti, koju vodi Univerzitet.

Član 52

Do dodjeljivanja diplome doktora nauka/umjetnosti izdaje se uvjerenje o završenim doktorskim studijama.

Član 53

Senat može oglasiti ništavnom diplomu o stečenom akademskom nazivu doktora nauka odnosno zvanju doktora umjetnosti, pored slučajeve utvrđenih zakonom, i u slučaju kada je diploma potpisana od strane neovlašćenog lica ili ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne i druge obaveze na način i po postupku utvrđenim zakonom, Statutom Univerziteta i ovim pravilima.

Član 54

Univerzitet može izdati novu diplomu i dodatak diplome ili izvršiti zamjenu diplome i dodatka diplome u skladu sa zakonom.

6. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Započeti postupci

Član 55

Postupak sticanja akademskog naziva doktora nauka na Univerzitetu koji je započet do dana stupanja na snagu ovih pravila završiće se po propisima po kojima je započet.

Primjena

Član 56

Prelazni period iz člana 38 stav 3 ovih pravila je godina dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

Prestanak važnosti

Član 57

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila doktorskih studija br. 01-832 od 20.04.2004. godine.

Stupanje na snagu

Član 58

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Biltenu Univerziteta Crne Gore.

Broj: _____

Podgorica, 26.02.2015. godine

SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
Predsjednik

Prof. Radmila Vojvodić, rektor

UPUTSTVO ZA OBLIKOVANJE DOKTORSKE DISERTACIJE

Doktorski rad piše se na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku, u skladu sa zakonom i pravilima doktorskih studija, i sadrži uporednu naslovnu stranu, prošireni rezime (do 4 strane) i ključne riječi na crnogorskom i engleskom jeziku.

Rad treba da bude štampan na papiru formata A4 (210x297mm) sa marginama od 30mm. Prored osnovnog teksta rada treba da bude podešen na 1,5 red. Tekst svake strane treba da bude logično podijeljen u odjeljke.

Tekst se štampa jednostrano i strane treba da budu numerisane. Broje se sve strane od uvoda do kraja rada. Numeracija se piše u donjem desnom uglu.

Oblik pisma (font) kojim se štampa doktorski rad treba da bude tipa antikva (serifni fontovi, kao što su: Times New Roman, Garamond, Cambria, Minion, Book Antiqua, Linux Libertine, i sl.), osim korica i naslovne strane, za koje se koristi oblik pisma tipa grotesk (beserifni fontovi, kao što su: Arial, Helvetica, Gill Sans, Calibri, Myriad, Linux Biolinum, i sl.).

Veličina pisma u tekstu doktorskog rada treba da bude 12 tipografskih tačaka.

Sve tabele i slike treba da imaju odgovarajući naslov i da budu numerisane.

Brojevi i naslovi tabela nalaze se uvijek iznad tabela.

Brojevi i naslovi slika nalaze se uvijek ispod slika.

Ako ilustracija nije izvorni doprinos autora, obavezno je navođenje izvora (ako je ilustracija već objavljena), odnosno autora (ako ilustracija još nije objavljena) od kojeg je preuzeta. Izvor se navodi neposredno ispod ilustracije.

Ako je ilustracija reprodukcija umjetničkog djela, navodi se autor (ako je poznat), naslov, kao i ostali neophodni podaci relevantni za pojedine umjetničke vrste.

Opšte pravilo je da se u svim pisanim radovima uvijek jasno mora odvojiti tuđi tekst i tuđi podaci od autorovog teksta, njegovih zaključaka, ideja, podataka i sl. Od drugih autora se mogu preuzeti manji dijelovi teksta, ali se to uvijek mora označiti navodnicima, uz tačno navođenje na uobičajen način u tekstu i literaturi odakle je tekst preuzet.

Predati rad mora da bude ukoričen u tvrdi ili broširani povež.

Elektronska verzija rada mora biti identična štampanoj i u formatu za arhiviranje u digitalni arhiv Univerziteta Crne Gore.

Doktorska disertacija mora da sadrži:

Naslovnu stranu na jeziku na kojem je rad pisan

Iza naslovne strane slijedi naslovna strana na engleskom jeziku, ako rad nije pisan na engleskom jeziku, a ako jeste, onda na crnogorskom jeziku

Stranu sa informacijama o mentoru/mentorima i članovima komisije

Strane sa podacima o doktorskoj disertaciji na crnogorskom jeziku (odnosno na jeziku na kojem je rad pisan) (1)

Strane sa podacima o doktorskoj disertaciji na engleskom jeziku

Sadržaj

Tekst rada po poglavljima

Literaturu (2)

Priloge (neobavezno) (3)

Biografiju autora (4)

Izjavu o autorstvu, Izjavu o istovjetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog rada, Izjavu o korišćenju (5)

(1) Strane sa podacima o doktorskoj disertaciji na crnogorskom jeziku / na engleskom jeziku

- Naslov doktorske disertacije

- Rezime

Rezime mora biti napisan tako da omogućí čitaocu razumijevanje cilja rada, metoda istraživanja, rezultata, uz bitna obrazloženja i autorove zaključke.

- Ključne riječi

Treba navesti do deset ključnih pojmova

- Naučnu oblast

- Užu naučna oblast

- UDK broj i, ako postoji, dodatna posebna klasifikaciona oznaka za datu oblast

-UDK broj dodeljuje fakultetska ili Univerzitetska biblioteka, kao jedinstvenu stručnu klasifikaciju publikacije prema pravilima Univerzalne decimalne klasifikacije.

(2) Literatura

Literatura se navodi azbučnim ili abecednim redom (u skladu sa korišćenim jezikom, odnosno pismom) ili prema redu pojavljivanja u tekstu (zavisno od stila citiranja literature koji se koristi u odgovarajućoj naučnoj oblasti). Navode se svi radovi čiji su djelovi u doktorskom radu eksplicitno navedeni, kao i oni na koje se autor poziva. U popisu literature ne smije biti radova koji nisu citirani, ni onih na koje se u radu ne upućuje.

(3) Prilozi (nije obavezno)

Ukoliko se pri izradi rada koriste određeni prilozi (npr. određene ankete, obrasci i sl.), njih treba dodati na kraju rada. Mogu se označiti kao: PRILOG A, PRILOG B, ili PRILOG 1, PRILOG 2, i sl.

(4) Biografija autora

Biografija treba da bude napisana u trećem licu jednine, a njen opseg ne treba da prelazi 1800 znakova.

(5) Izjava o autorstvu, Izjava o istovjetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog rada, Izjava o korišćenju

Popunjene i potpisane izjave, kao dodatak, čine sastavni dio štampane i elektronske verzije disertacije.

Forma disertacije:

Korice:

Naziv Univerziteta (veličina pisma: 16 tipografskih tačaka)
Naziv organizacione jedinice (veličina pisma: 16 tipografskih tačaka)
Ime i prezime doktoranda (veličina pisma: 16 tipografskih tačaka)
Naslov doktorske disertacije (veličina pisma: 22 tipografske tačke);
Doktorska disertacija (naznaka o vrsti rada - veličina pisma: 16 tipografskih tačaka)
Mjesto, godina (veličina pisma: 14 tipografskih tačaka)

Naslovna strana:

Isti tekst kao na koricama

Strana sa podacima o doktorandu, mentoru i članovima komisije

Doktorand: ime i prezime, datum rođenja, naziv završenog studijskog programa i godina završetka
Mentor: titula, ime i prezime, zvanje, naziv univerziteta i organizacione jedinice
Članovi komisije: titula, ime i prezime, zvanje, naziv univerziteta i organizacione jedinice
Datum odbrane: dan, mjesec, godina (ukoliko nije poznat u momentu korištenja dodaje se naknadno)

Strana sa izrazima zahvalnosti, odnosno posvetom (nije obavezna)

Strane sa podacima o doktorskoj disertaciji (na crnogorskom jeziku):

Naziv doktorskih studija
Naslov doktorske disertacije
Rezime
Ključne riječi (do 10)
Naučna oblast
Uža naučna oblast

Strane sa podacima o doktorskoj disertaciji (na engleskom jeziku):

Naziv doktorskih studija
Naslov doktorske disertacije
Rezime
Ključne riječi (do 10)
Naučna oblast
Uža naučna oblast

UDK broj i, ako postoji, dodatna posebna klasifikaciona oznaka za datu oblast

Predgovor
Izvod iz teze
Sažetak na engleskom jeziku

Sadržaj

Tekst rada po poglavljima

Literatura

Prilozi (nije obavezno)

Biografija autora

Izjava o autorstvu

Izjava o istovjetnosti štampane i elektronske verzije dokorskog rada

Izjava o korišćenju

Izjava o autorstvu

Potpisani-a _____

Broj indeksa/upisa _____

Izjavljujem

da je doktorska disertacija pod naslovom

_____
_____
_____

- rezultat sopstvenog istraživačkog rada,
- da predložena disertacija ni u cjelini ni u djelovima nije bila predložena za dobijanje bilo koje diplome prema studijskim programima drugih ustanova visokog obrazovanja,
- da su rezultati korektno navedeni, i
- da nijesam povrijedio/la autorska i druga prava intelektualne svojine koja pripadaju trećim licima.

Potpis doktoranda

U _____

_____

Izjava o istovjetnosti štampane i elektronske verzije doktorskog rada

Ime i prezime autora _____

Broj indeksa/upisa _____

Studijski program _____

Naslov rada _____

Mentor _____

Potpisani/a _____

Izjavljujem da je štampana verzija mog doktorskog rada istovjetna elektronskoj verziji koju sam predao/la za objavljivanje u Digitalni arhiv Univerziteta Crne Gore.

Istovremeno izjavljujem da dozvoljavam objavljivanje mojih ličnih podataka u vezi sa dobijanjem akademskog naziva doktora nauka, odnosno zvanja doktora umjetnosti, kao što su ime i prezime, godina i mjesto rođenja, naziv disertacije i datum odbrane rada.

Potpis doktoranda

U _____

_____

IZJAVA O KORIŠĆENJU

Ovlašćujem Univerzitetsku biblioteku da u Digitalni arhiv Univerziteta Crne Gore pohrani moju doktorsku disertaciju pod naslovom:

---

koja je moje autorsko djelo.

Disertaciju sa svim priložima predao/la sam u elektronskom formatu pogodnom za trajno arhiviranje.

Moju doktorsku disertaciju pohranjenu u Digitalni arhiv Univerziteta Crne Gore mogu da koriste svi koji poštuju odredbe sadržane u odabranom tipu licence Kreativne zajednice (Creative Commons) za koju sam se odlučio/la.

1. Autorstvo
2. Autorstvo – nekomercijalno
3. Autorstvo – nekomercijalno – bez prerade
4. Autorstvo – nekomercijalno – dijeliti pod istim uslovima
5. Autorstvo – bez prerade
6. Autorstvo – dijeliti pod istim uslovima

(Molimo da zaokružite samo jednu od šest ponuđenih licenci, kratak opis licenci dat je na poleđini lista).

Potpis doktoranda

U _____

_____

1. Autorstvo - Dozvoljavate umnožavanje, distribuciju i javno saopštavanje djela, i prerade, ako se navede ime autora na način određen od strane autora ili davaoca licence, čak i u komercijalne svrhe. Ovo je najslobodnija od svih licenci.
2. Autorstvo - nekomercijalno. Dozvoljavate umnožavanje, distribuciju i javno saopštavanje djela, i prerade, ako se navede ime autora na način određen od strane autora ili davaoca licence. Ova licenca ne dozvoljava komercijalnu upotrebu djela.
3. Autorstvo - nekomercijalno - bez prerade. Dozvoljavate umnožavanje, distribuciju i javno saopštavanje djela, bez promjena, preoblikovanja ili upotrebe djela u svom djelu, ako se navede ime autora na način određen od strane autora ili davaoca licence. Ova licenca ne dozvoljava komercijalnu upotrebu djela. U odnosu na sve ostale licence, ovom licencom se ograničava najveći obim prava korišćenja djela.
4. Autorstvo - nekomercijalno - dijeliti pod istim uslovima. Dozvoljavate umnožavanje, distribuciju i javno saopštavanje djela, i prerade, ako se navede ime autora na način određen od strane autora ili davaoca licence i ako se prerada distribuira pod istom ili sličnom licencom. Ova licenca ne dozvoljava komercijalnu upotrebu djela i prerade.
5. Autorstvo - bez prerade. Dozvoljavate umnožavanje, distribuciju i javno saopštavanje djela, bez promjena, preoblikovanja ili upotrebe djela u svom djelu, ako se navede ime autora na način određen od strane autora ili davaoca licence. Ova licenca dozvoljava komercijalnu upotrebu djela.
6. Autorstvo - dijeliti pod istim uslovima. Dozvoljavate umnožavanje, distribuciju i javno saopštavanje djela, i prerade, ako se navede ime autora na način određen od strane autora ili davaoca licence i ako se prerada distribuira pod istom ili sličnom licencom. Ova licenca dozvoljava komercijalnu upotrebu djela i prerada. Slična je softverskim licencama, odnosno licencama otvorenog koda.